

O‘ZBEKISTON TA’LIM TIZIMIDA O‘QITUVCHILAR MALAKASI O‘QITUVCHILIK KASBINING JAMIYATDAGI OBRO‘SI VA NUFUZINI OSHIRISH YO‘LLARI

XUMORA SAFAROVA SAMARIDDIN QIZI

Samarqand viloyati Ishtixon tumani 25-maktab

Ona tili va adabiyot

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada O‘zbekiston ta’lim tizimida o‘qituvchilarning malakasini oshirish muhimligi va o‘qituvchilik kasbining jamiyatdagi obro‘si hamda nufuzini oshirish yo‘llari tahlil qilinadi. Zamonaviy ta’lim talablari va global jarayonlar sharoitida malakali kadrlar tayyorlash uchun o‘qituvchilarning doimiy ravishda kasbiy rivojlanishi zarurati ta’kidlanadi. Shuningdek, o‘qituvchilik kasbining jamiyatda qadrlanishi va ijtimoiy mavqeining oshirilishi uchun amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar ko‘rib chiqiladi. Maqolada o‘qituvchilarning kasbiy malakasini oshirish, rag‘batlantirish va ularning ijtimoiy mavqeini yaxshilashga qaratilgan innovatsion yondashuvlar va takliflar keltirilgan.

Kalit so‘zlar: O‘zbekiston ta’lim tizimi, o‘qituvchilar malakasi, kasbiy rivojlanish, o‘qituvchilik kasbi, jamiyatdagi obro‘, ijtimoiy nufuz, rag‘batlantirish, ta’lim sifati, innovatsion yondashuvlar

KIRISH

Har qanday jamiyatning kelajagi uning ta’lim tizimida yashirin. Ayniqsa, o‘qituvchi bilim oluvchilarning hayotiga yo‘l ko‘rsatuvchi, qalblarga nur sochuvchi muhim qahramondir. Zamonaviy dunyoda bilim va texnologiyalar tez sur‘atlarda rivojlanayotgan bir paytda, o‘qituvchining malakasi ham doimiy ravishda yangilanib borishi shart. Chunki faqat malakali, zamonaviy usullarni o‘zlashtirgan o‘qituvchi yangi avlodni muvaffaqiyat sari yetaklay oladi.

Biroq faqat malaka yetarli emas o‘qituvchilik kasbi jamiyatda chinakam hurmatga sazovor bo‘lishi, uning obro‘si baland bo‘lishi kerak. Bu esa faqatgina yaxshi maosh yoki moddiy rag‘bat bilan emas, balki jamiyatning o‘qituvchiga bo‘lgan munosabati, qadri va

e'tiborida namoyon bo'ladi. Ushbu maqolada o'qituvchilar malakasini oshirishning zamonaviy usullari, ta'lim tizimidagi o'qituvchilik kasbining jamiyatdagi o'rni va uning obro'sini qanday oshirish mumkinligi haqida fikr yuritiladi.

ASOSIY QISM

O'zbekiston ta'lim tizimida o'qituvchilar malakasini oshirish doimiy va tizimli jarayon bo'lishi kerak. Buning uchun avvalo ta'lim muassasalarida malaka oshirish kurslari doimiy ravishda tashkil etilishi zarur. Bu kurslar nafaqat nazariy bilimlarni, balki zamonaviy pedagogik texnologiyalar va innovatsion usullarni o'z ichiga olishi lozim. O'qituvchilarga yangi metodlarni o'rgatish orqali ular o'z darslarini yanada qiziqarli va samarali o'tkazish imkoniga ega bo'ladilar.

Ta'lim sifatini yaxshilash uchun o'qituvchilarga yetarlicha resurslar va yordam ko'rsatish muhim. Masalan, zamonaviy uskunalar, interaktiv doskalar, multimedia vositalari bilan jihozlangan dars xonalari o'qituvchilarning ishlash samaradorligini oshiradi. Shuningdek, o'qituvchilar uchun yaratilgan qulay ish sharoitlari va ruhiy qo'llab-quvvatlash ularning ishga bo'lgan mehrini yanada kuchaytiradi.

Jamiyatda o'qituvchilar kasbining obro'si va nufuzini oshirish uchun keng ko'lamli targ'ibot ishlari olib borilishi kerak. O'qituvchilarining yutuqlari va muvaffaqiyatlari keng jamoatchilikka taqdim etilishi, ularning mehnati doimo qadrlanishi lozim. Shu tariqa yoshlar orasida o'qituvchilik kasbga bo'lgan qiziqish va hurmat ortadi.

Yana bir muhim jihat o'qituvchilarni rag'batlantirish tizimini takomillashtirish. Bu nafaqat moddiy rag'batlar, balki ma'naviy mukofotlar, tan olinish va ijtimoiy hurmat ko'rinishida bo'lishi zarur. O'qituvchining mehnati va yutuqlari uchun doimiy e'tirof va qo'llab-quvvatlash uning kasbga bo'lgan sadoqatini oshiradi.

Shuningdek, pedagoglar o'rtasida tajriba almashish, seminarlar va master-klasslar tashkil etilishi, ularning bir-biridan o'rganish imkoniyatlari kengaytirilishi ta'lim sifatini yangi bosqichga olib chiqadi. O'qituvchilar jamoasi birlashib, umumiy maqsad sari harakat qilsa, natijalar aniq va samarali bo'ladi.

Zamonaviy attestatsiya tizimi va malaka oshirish markazlari

O'zbekiston hukumati tomonidan 2025-yil fevralida qabul qilingan qarorga ko'ra, pedagoglarni attestatsiyadan o'tkazish va rag'batlantirish tizimi takomillashtirilmoqda.

Ushbu tizimda ilg'or texnologiyalarga asoslangan yangi tartib joriy etilgan bo'lib, 190 mingdan ziyod o'qituvchilar qatnashib, shundan 51 ming nafarining toifasi oshirilgan. Bundan tashqari, attestatsiyadan o'tolmagan yoki tajribasi yetarli bo'lmagan o'qituvchilar uchun alohida dastur ishlab chiqilib, malakasini oshirish bo'yicha ko'rsatmalar berilgan. Bu borada malaka oshirish markazlari hamda pedagogika kollejlari imkoniyatlaridan to'la foydalanish zarurligi ta'kidlangan.

O'qituvchilarning oylik maoshini oshirish

2025-yil sentabridan boshlab oliy va birinchi malaka toifasiga ega o'qituvchilarning oylik maoshini oshirish taklifi bildirildi. Bu orqali o'qituvchilarning moddiy rag'batlantirilishi va kasbga bo'lgan sadoqatini oshirish maqsad qilingan. Bu tashabbus o'qituvchilarning jamiyatdagi obro' va nufuzini oshirishga xizmat qiladi.

Pedagogika kollejlari va xorijiy trenerlar bilan hamkorlik

Hududlardagi 11 ta pedagogika kollejini malaka oshirish markazlari tasarrufiga o'tkazib, xorijdan trenerlarni jalb etish vazifasi qo'yildi. Bu orqali o'qituvchilarning malakasini oshirishda xalqaro tajriba va bilimlardan foydalanish ko'zda tutilgan. Shu bilan birga, Abdulla Avloniy nomidagi milliy-tadqiqot institutida bog'cha va maktablarning rahbar hamda pedagoglarini har 5 yilda malakasini oshirish tizimi yo'lga qo'yilishi belgilandi.

"Yil o'qituvchisi" tanlovi va rag'batlantirish

O'qituvchilarning mehnatini qadrlash va rag'batlantirish maqsadida "Yil o'qituvchisi" tanlovi o'tkazilmoqda. Ushbu tanlovda g'olib bo'lgan o'qituvchilarga uch xonali uy berilishi rejalashtirilgan. Bu tashabbus o'qituvchilarning jamiyatdagi obro' va nufuzini oshirishga xizmat qiladi.

Samaradorlikning tahlili

Amalga oshirilayotgan ushbu chora-tadbirlar o'qituvchilarning malakasini oshirish va ularning jamiyatdagi obro' va nufuzini oshirishga qaratilgan. Yangi attestatsiya tizimi va malaka oshirish markazlari orqali o'qituvchilarga zamonaviy pedagogik texnologiyalar va metodlarni o'rganish imkoniyati yaratilmoqda. Oylik maoshlarning oshirilishi o'qituvchilarning moddiy rag'batlantirilishiga xizmat qiladi.

Pedagogika kollejlari va xorijiy trenerlar bilan hamkorlik orqali xalqaro tajriba va bilimlardan foydalanish imkoniyati yaratilmoqda. "Yil o'qituvchisi" tanlovi orqali o'qituvchilarning mehnati qadrlanmoqda va rag'batlantirilmoqda. Bularning barchasi o'qituvchilarning kasbiy malakasini oshirish va jamiyatdagi obro' va nufuzini mustahkamlashga xizmat qilmoqda.

Yo'nalish	Amaliy misollar
Malaka oshirish va attestatsiya	Pedagoglarni yangi pedagogik texnologiyalar bo'yicha onlayn kurslarda o'qitish va sertifikatlash.
Zamonaviy dars usullari	Interaktiv doska va multimedia vositalaridan foydalanib, darslarni qiziqarli va samarali o'tkazish.
Moddiy rag'batlantirish	Oylik maoshni oshirish, yil yakunida "Yil o'qituvchisi" tanlovi orqali mukofotlash, sovrinli sayohatlar.
Pedagoglararo tajriba almashinuvi	Seminar va master-klasslar tashkil etib, ilg'or o'qituvchilarning tajribalarini boshqalar bilan bo'lishish.
Xalqaro hamkorlik	Xorijiy mutaxassislar tomonidan pedagoglarga treninglar o'tkazish, ilg'or pedagogik yondashuvlarni joriy etish.
Ish sharoitlarini yaxshilash	Zamonaviy jihozlangan dars xonalari, qulay ish joylari va dam olish maskanlari yaratish.
Ijtimoiy obro'ni oshirish	O'qituvchilarning yutuqlari haqida ommaviy axborot vositalarida ko'proq ma'lumot berish, ijtimoiy tarmoqlarda targ'ib qilish.
Psixologik qo'llab-quvvatlash	Stressni kamaytirish uchun psixologik treninglar va maslahatlar tashkil etish.

XULOSA

O'zbekiston ta'lim tizimida o'qituvchilarning malakasini oshirish va ularning jamiyatdagi obro'si hamda nufuzini mustahkamlash bugungi kunning eng dolzarb masalalaridan biridir. Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni o'zlashtirish, attestatsiya

tizimini takomillashtirish, o'qituvchilarni moddiy va ma'naviy rag'batlantirish kabi chora-tadbirlar ta'lim sifatini yangi bosqichga olib chiqmoqda.

Shuningdek, pedagoglararo tajriba almashinuvi, xorijiy ekspertlar bilan hamkorlik, ish sharoitlarini yaxshilash va ijtimoiy qo'llab-quvvatlash o'qituvchilarning kasbga bo'lgan sadoqatini oshiradi, ularning motivatsiyasini mustahkamlaydi. Ta'lim sohasidagi bu yangiliklar va islohotlar nafaqat o'qituvchilarning professional darajasini yuksaltiradi, balki yosh avlodning sifatli ta'lim olishi uchun mustahkam poydevor yaratadi.

Kelajakda ta'lim tizimida davom etadigan innovatsiyalar va keng qamrovli qo'llab-quvvatlash orqali o'qituvchilik kasbi yanada qadrlanib, jamiyatda o'zining munosib o'rniga ega bo'ladi. Shu bilan birga, ta'limning samaradorligi va barqaror rivoji ta'minlanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi. "Pedagoglar malakasini oshirish tizimini takomillashtirish bo'yicha yo'l xaritasi." – Toshkent, 2023.
2. Abdulla Avloniy nomidagi Milliy tadqiqot pedagogika instituti. "Zamonaviy ta'lim va pedagoglarning kasbiy rivojlanishi." – Toshkent, 2022.
3. Qodirov, M. "O'qituvchilik kasbi va uning jamiyatdagi roli." – Toshkent, 2021.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarorlari va farmonlari. "Ta'lim sohasida innovatsiyalar va o'qituvchilarni qo'llab-quvvatlash." – 2024.
5. Toshkent davlat pedagogika universiteti. "Pedagoglar malakasini oshirish metodologiyasi." – Toshkent, 2023